

[Ministeren for Handel, Industri og Søfart.]

Den Situation, der forelaa, og som man dengang regnede med vilde blive af lang Varighed, gav en med Længsel imødest Mulighed for atter at lade Handelen foregaa paa en saadan Maade, at der til Gavn for Landet blev Plads for den enkeltes Dygtighed og Initiativ. Jeg tror, at man fra alle Sider, hvor man tror paa et frit Næringslivs Berettigelse, er enig i, at dette var et Formaal af stor Vigtighed.

De friere Eksportforhold fra Sterlingarealet paa Basis af den mellem Danmark og England indgaaede Betalingsoverenskomst blev fastlagt af Varedirektoratet ved en Meddelelse af 29. September 1945. Hovedprincippet var, at der paa alle Omraader, hvor der ikke var aftalt Fællesindkøb, og hvor Leveringsmulighederne ikke var begrænset af de allierede Allocationsmyndigheder, kunde gives Bevillinger til Indførsel af Varer til Firmaer, der fremlagde Dokumentation for aktuel Leveringsmulighed fra Eksportører inden for Sterlingomraadet. Der toges dog Forbehold om, at der ikke vilde blive givet Bevilling til Varer af udpræget Luksuskarakter, og at der ogsaa vilde blive taget Hensyn til Landets almindelige Forsyningssituation. For Ny-Importørers Vedkommende var det en Forudsætning for at opnaa Importbevilling, at den paagældende dokumenterede at have Tilknytning til Branchen, saaledes at man kunde gaa ud fra, at han var i Stand til at gøre en forstandig forretningsmæssig Indsats.

Den friere Adgang til at opnaa Importbevilling paa Sterlingomraadet medførte en stærk Stigning i Bevillingsudstedelsen. I Tiden fra 1. Oktober til 1. November i Fjor steg Bevillingsudstedelsen fra 45 Mill. Kr. til ca. 235 Mill. Kr. Den 1. December 1945 androg den ca. 370 Mill. Kr., og den 1. Januar 1946 androg den samlede Bevillingsudstedelse paa Sterlingomraadet ca. 525 Mill. Kr. med stærkt stigende Tendens.

Det var en nødvendig Følge af den indførte Importfrihed, at den cirkulerende Mængde af Importbevillinger maatte stige stærkt. Paa den anden Side maatte man, efter alt hvad der dengang forelaa, gaa ud fra, at en stor Del af disse Importbevillinger ikke vilde komme til at give sig Udtryk i en faktisk Import, som Følge af Leveringsvanskeligheder fra engelsk Side.

Jeg gør dog udtrykkelig opmærksom paa, at man allerede dengang var fuldt klar over, at det, vi havde Brug for i første Række, var Raavarer og Nødvendighedsartikler. I den af Varedirektoratet udsendte Importørmeddelelse var det — som

jeg allerede har nævnt — derfor ogsaa fastslaaet, at Direktoratet vilde administrere Ordningen saaledes, at der ikke blev givet Bevilling til Indførsel af Varer af udpræget Luksuskarakter, og at Direktoratet vilde tage Hensyn til Landets almindelige Forsyningssituation. Dette var de Retningslinier, Varedirektoratet havde at administrere efter.

At drage Grænsen mellem Luksusvarer og Ikke-Luksusvarer og at afveje, hvilke Begrænsninger i Importfriheden Hensynet til Landets Forsyningssituation burde medføre, var selvsagt ikke nogen helt let Opgave, men Varedirektoratet gjorde sit bedste for at afveje de modgaaende Hensyn, og jeg kan nævne, at det f. Eks. i en Del af de af Direktoratet udstedte Bevillinger blev fastsat, at kun Varer, hvis Pris ikke oversteg et vist Maksimum, kunde indføres. Disse Prisbegrænsninger gav Anledning til adskillig Protest, men blev desuagtet af Handelsministeriet og af Varedirektoratet fastholdt.

Englands og Sterlingomraadets Eksportevne viste sig imidlertid at stige hurtigere end ventet, og dette i Forbindelse med de ugunstige Priser, vi opnaaede for vore Landbrugsvarer — og maaske ogsaa de økonomiske Diskussioner, som dengang fandt Sted —, medførte, at det betydelige Valutaoverskud, som vi gennem Efteraarsmaanederne i Fjor havde oparbejdet i Bank of England, blev opbrugt, at Kontoen faldt stærkt og, da vi kom et Stykke ind i 1946, svingede over til den modsatte Side. En medvirkende Aarsag til denne Bevægelse antoges det at være, at engelske Eksportører i udstrakt Grad var gaaet over til at kræve Forudbetaling for deres Varer. De Tendenser, der havde været, til Forudbetaling ud over, hvad der tidligere havde været sædvanlig handelsmæssig Praksis, søgte man at imødegaa, men i øvrigt blev det i de første Maaneder af 1946 klart, at der var en stigende Tendens til en for Landet betænkelig Skævhed i Handelsbalancen over for England.

Dette gav Anledning til indgaaende Forhandlinger, og paa et Møde i Handelsministeriet den 18. Februar i Aar anmodede man Varedirektoratet om at skærpe den hidtidige Praksis, saaledes at Import af Luksusvarer og mindre nødvendige Varer blev indskrænket mest muligt. Man drøftede ogsaa Betimeligheden af Iværksættelse af mere rigoristiske importbegrænsende Foranstaltninger, men Drøftelserne endte med, at man maatte anse det for betænkeligt paa det foreliggende Grundlag at foretage Skridt,